

Rypa i Justedalen.

Tekst fra Andreas Faye etter ukjent.

Dypt inde i Sogn, høit tilfjelds, ligger en eensom Dal, som kaldes Justedal. Da den sorte Død begyndte at grassere i Norge, droge mange af de rigeste og fornemste Folk i Sogn op til denne øde Dal, hvor de nedsatte sig og byggede sig Gaarde. De gjorde tillige den Aftale, at Ingen af deres Slægt og Venner maatte komme op til dem, saalænge Pesten varede; men de som vilde skrive skulde lægge deres Brevskaber under en stor Steen ved Indgangen til Dalen, hvilken Steen endnu kaldes Brevsteinen, og her skulde de igjen finde Svar. Ikke destomindre kom Pesten derop og anrettede frygtelig Ødelæggelse. Alle Dalens Beboere døde med Undtagelse af en eneste liden Pige paa Gaarden Birkehaug. Da Folket var uddød, søgte Qvæget tilskovs og kom siden flokkevis til Nabosognet Baage, hvis Indbyggere bleve forbausede ved Synet af de fremmede Kreaturer, som ingen Eier eftersøgte. De toge imidlertid Qvæget i Forvaring, og da de frygtede for, at det ei maatte staae vel til i Justedal, droge Nogle derhen. Hvor disse nu kom, fandt de Folket uddød og Husene tomme. Efterat de havde besøgt de fleste Gaarde, men ingensteds funden nogen Levende, opgave de Haabet om at træffe Nogen og vilde begive sig paa Hjemveien, da de ufornodentlig i Birkehaugstoven fik Die paa et Pigebarn, der ved Synet af de Fremmede havde søgt tilskovs. De raabte hende an; men bange som et opjaget Stykke Vildt flygtede hun dybere ind i Skoven for at skjule sig. De besluttede nu om muligt at fange hende, og efter megen Anstrengelse lykkedes det dem. Hun var imidlertid sky og vild som en Fugl, hvorfor man ogsaa kaldte hende Rypa. Hendes Tale kunde de ligesaa lidt forstaae, som de kunde gjøre sig forstaaelige for hende. De tog Pigebarnet med sig til Baage, hvor hun blev opfostret og skikkede sig vel. I nogle Aar blev Justedalen ubeboet, indtil nogle Nordfjordinger droge derhen og opryddede de gamle Enge og Ugre. De første Gaarde, som paa ny bleve optagne, skal have været Faaberg og Myklemør. Da Rypa var kommen til Aar og Alder, drog hun til sit Fødested, hvor hun giftede sig og levede lige til sin Død. Hun efterlod sig en gjev Et, der gennem Aarhundreder efter hende blev kaldet Rypeflægten og stod i stor Anseelse i hele Dalen.

